

יבמות סט

עניין: עד ארבעים מיא בעלמא היא

בית האוצר מערכת א-ד כלל יי אות ג'

דע דלפמ"ט בכלל (ו' וז') דקס אדם קאי על הנפש לא על הגוף ומשאה זה עובדי טבכ"ס אין קרוים אדם לפי שאין להם זאת הנפש אשר אל הישראלי יומלא דאפי' ניתא דעובר מיקרי אדם עכ"ז יש חילוק בזמני העיבור לפי המזואר בסנהדרין (ד' ל"א ע"ב) נשמה אימתי ניתנה באדם משעת פקידה (משעה שהמלאך פוקד הטיפה היינו מחמת העיבור מיד) או משעת יציר (יצירת הולד שנקרס טלו בצבד גידין ועלמות) ע"פ דרבי אמר משעת יצירה ואנטוניטוס אמר משעת פקידה וא"כ לדעת רבי משעת יצירה הוא דאיכרי אדם ולדעת אנטוניטוס מחמת העיבור מיד מיקרי אדם וע"פ דמוכח דרבי קיבל סברת אנטוניטוס דאמר דבר זה לימדי אנטוניטוס ומקרא משייש ופקודתך שמרה רוחי ואולם בס' גור ארי' עה"ת דברים פרשה כ"ה פסוק ב' ראיתי שני וז"ל אמנס נראה כי ודאי ה' ראוי ללקות ארבעים כנגד מ' יום של יצירת הוולד וזכ"ס האחרון הוא יום המ' מקבל הולד הנשמה ובכל ל"ט הוא בריאת הגוף ט' עכ"ל ול"ע דוהו כסברת רבי מחמתו והרי מוכח מגמ' סנהדרין הג"ל דקיבל רבי סברת אנטוניטוס מכי שמשו ממנו וכ"ל ועכ"פ לדברי הג"ל דביום מ' הוא שניתנה הנשמה איכ קודם יום המ' לא מיקרי אדם וע' אהלות פ"ח מ"ז דקדם מ' יום איט מקמא צהאל פ"ט ו"ל דהוא משעס הג"ל יבנה לפי מה שצידדתי עוד בכלל (ו) הג"ל דקס אדם הוא אל הגוף וכן י"ל דהוא רק אל הגוף והנפש יחד דנוף לבדו בלא נפש איט אדם וכן הנפש לבדה נהייתה בלתי נשואה בנוף היא מלאכותית ובגדר מלאך וג"כ אינה אדם איכ י"ל להיפוך ג"כ דקדם מ' יום לא מיקרי אדם מפאת דחשוב נפש לבד (לפי משמעות נמ' סנהדרין הג"ל דרבי קיבל סברת אנטוניטוס) ולא חשוב נוף אדם כיון שעדיין לא נחקקס הגוף בצבד גידין ועלמות וע' יבמות (ד' ס"ט ע"ב) דער מ' יום מיא בעלמא הוא וא"כ איט גוף אדם ובאחי רק להציר וע"ע נדה (ד' ל')

גור אריה פרשת כי תצא פכ"ה אות ג'
אמנס נראה, כי בודאי היה ראוי ללקות ארבעים כנגד ארבעים יום של יצירת הולד, וזכ"ס האחרון — הוא יום ארבעים — מקבל הולד הנשמה, ובכל ל"ט הוא בריאת הגוף¹². ובגוף הוא החטא¹³, שבו היצר הרע¹⁴, והנשמה חטאה עמו, שכל המחובר לטמא הרי הוא כמוהו בעודה עם הגוף¹⁵. ולפיכך אמרה תורה "ארבעים יכנו", שאף הנשמה שעם הגוף חייב המלקות, שכל אשר הנשמה עם הגוף — שהוא החוטא — הרי היא כמוהו, כדלעיל. אכן כשמכין אותו ל"ט מכות, ובזה שב יצירת הגוף נקי מן החטא, שכן אמרו חכמים (מכות נג.) כל חייבי מלקות נפטרו מידי עונשן על ידי מלקות¹⁶, והרי בל"ט מכות הוסר החטא מן הגוף, וממילא נמצא הנשמה טהורה. שאין בה פחיתות בעצמה, רק כאשר היא מצורפת לגוף החוטא, וכאשר הגוף נקי מן החטא, אין כאן פחיתות וחטא בנשמה, ואין צריך להלקותו¹⁷ עוד¹⁸!

סנהדרין צא: ורש"י שם

פועלים ומשום עובדי דרכים וא"ל אנטוניטוס לרבי נשמה מאימתי ניתנה באדם משעת פקידה או משעת יצירה א"ל משעת יצירה א"ל אפשר חתיכה של בשר עומדת שלשה ימים בלא מלח ואינה מסרחת אלא משעת פקידה אמר רבי דבר זה למדני אנטוניטוס ומקרא משייעו שנאמר ופקודתך שמרה רוחי ואמר ליה אנטוניטוס לרבי מאימתי

שמגיע שעת חסיכה: משעת יצירה. שנקרס כולו בצבד גידין ועלמות: פקידה. משעה שהמלאך פוקד הטיפה ומציאה לפני המקום¹⁸ מה תהא עליה כדלמרינן צפרק כל היד